

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΣΟΦΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Evlogi Georgiev 103, Sofia 1504, Bulgaria,
Τηλ.: + 359 (0) 2 9447959, 9447790, Fax: + 359 (0) 2 9505375
E-mail: economy@grembassysofia.org
Web: agora.mfa.gr/bg60

Επιμέλεια: Θεολογία Βούλγαρη, Γραμματέας ΟΕΥ Β΄
Ιωάννης Μαρούτσος, Γραμματέας ΟΕΥ Β΄

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ 7/2013

Για τις οικονομικές εξελίξεις στη Βουλγαρία
και τις διμερείς οικονομικές & εμπορικές σχέσεις

ΙΟΥΛΙΟΣ 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	2
- Εκθέσεις διεθνών οίκων αξιολόγησης για τη βουλγαρική οικονομία	2
- Επικαιροποίηση κρατικού προϋπολογισμού	4
- Επίσκεψη αποστολής του ΔΝΤ	6
- Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις	7
II. ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΜΕΡΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	10
- Κοινό ελληνο-βουλγαρικό σχέδιο για την προσέλκυση τουριστών	10
III. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ	11
- Προετοιμασία Βουλγαρίας για τη νέα προγραμματική περίοδο	11
- Πορεία υλοποιούμενων κοινοτικών προγραμμάτων και προγραμματισμός επόμενων	13
III. ΚΛΑΔΙΚΑ	14
ΕΝΕΡΓΕΙΑ	14
- Νέες εγγυημένες τιμές αγοράς ΑΠΕ	14
- Εξελίξεις ως προς την πορεία υλοποίησης ενεργειακών αγωγών	15
- Έναρξη διαδικασίας ελέγχου Επιτροπής κατά ΒΕΗ	17
ΥΠΟΔΟΜΕΣ	17
- Εγκαίνια τμήματος 14 χλμ αυτοκινητοδρόμου Struma προς Ελλάδα	17
- Ολοκλήρωση αυτοκινητοδρόμου Trakia	18
- Χρηματοδότηση ανακατασκευής οδικού δικτύου Σόφιας από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	18
ΕΝΔΥΜΑΤΑ	19
- Έρευνα για την αγορά δερμάτινων ενδυμάτων και γούνας στη Βουλγαρία	19
IV. ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΕΚΘΕΣΕΙΣ	20
- INTERFOOD & DRINK (Inter Expo Center, Σόφια 6-9.11.2013)	20
VI. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΝΕΑ – ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ	21
- Διαδικτυακός κόμβος All4Greece.com	21

- Παρακαλούμε σε περίπτωση αναδημοσίευσης να αναφέρεται η πηγή
- Εάν δεν επιθυμείτε να λαμβάνετε σε μηνιαία βάση το παρόν δελτίο, μπορείτε να
μας ενημερώσετε σχετικά, ώστε να σας αφαιρέσουμε από τη λίστα αποδεκτών

Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

- Εκθέσεις διεθνών οίκων αξιολόγησης για τη βουλγαρική οικονομία

Την ετήσια έκθεσή του για τη βουλγαρική οικονομία δημοσιοποίησε ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης MOODY'S (web: http://www.moodys.com/research/Moodys-Bulgarias-creditworthiness-is-supported-by-low-debt-levels-and-PR_277071?WT.mc_id=NLTITLE_YYYYMMDD_PR_277071). Σύμφωνα με τη MOODY'S, η οικονομική και θεσμική ισχύς της χώρας αξιολογείται ως «μέτρια» (moderate), λόγω του μικρού μεγέθους της (\$51 εκατ. ή €40 εκατ.). Ο οίκος αξιολόγησης αναφέρεται στις διαδηλώσεις του τελευταίου μήνα, υπογραμμίζοντας τη δυσαρέσκεια του εκλογικού σώματος λόγω των συνεχιζόμενων μέτρων λιτότητας, αλλά εκτιμά ότι, ακόμη και αν προκληθούν πρόωρες εκλογές, η χώρα θα παραμείνει στο δρόμο της δημοσιονομικής εξυγίανσης, καθώς τα κυριότερα πολιτικά κόμματα δεσμεύονται να συνεχίσουν τη συνετή δημοσιονομική διαχείριση. Σε κάθε περίπτωση, η πιστοληπτική αξιολόγηση της χώρας (Baa2) υποστηρίζεται από τα υγιή δημοσιονομικά της κατάσταση και τη συνεχιζόμενη διαφοροποίηση της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας.

Η MOODY'S προβλέπει ότι η βουλγαρική οικονομία θα αναπτυχθεί σε ποσοστό 1,2% το 2013 και 2,4% το 2014. Εκτιμάται ότι η σταδιακή ανάκαμψη στην Ευρωζώνη θα ενισχύσει της εξαγωγές, αλλά η αύξησης της εσωτερικής ζήτησης θα ενισχύσει, παράλληλα, και τις εισαγωγές. Ως θετικό στοιχείο επισημαίνεται η διαφοροποίηση των βουλγαρικών εξαγωγών με μειωνόμενη τη συγκέντρωση στους φυσικούς πόρους, κάτι που μπορεί να βελτιώσει τη σταθερότητα της οικονομίας και να μειώσει την κυκλικότητά της. Παρόλα αυτά, τα μέσα επίπεδα πλούτου/εισοδημάτων παραμένουν χαμηλότερα του ευρωπαϊκού μέσου όρου, παρά τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και το υψηλό επίπεδο επενδύσεων την περίοδο πριν από τη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση.

Σε ό,τι αφορά το έλλειμμα, προβλέπεται ότι το 2013 θα ανέλθει στο 1,4% (και στο 1,3% το 2014), ενώ το δημόσιο χρέος θα συνεχίσει να κινείται σε χαμηλά επίπεδα. Λόγω του χαμηλού δημοσιονομικού ελλείμματος και δημοσίου χρέους, η κυβερνητική δημοσιονομική ισχύς της χώρας εκτιμάται ως «υψηλή» (high). Γίνεται, όμως, παράλληλα, αναφορά σε εκθέσεις διεθνών οργανισμών, όπως της Παγκόσμιας Τράπεζας, βάσει των οποίων η κυβερνητική αποτελεσματικότητα σε τομείς όπως το κράτος δικαίου και η καταπολέμηση της διαφθοράς χρήζει περαιτέρω βελτίωσης.

Η MOODY'S εκτιμά ότι οι εξελίξεις στο εργασιακό πεδίο, με τις επιχειρήσεις, σε τομείς όπως η βιομηχανία και οι κατασκευές, να προτιμούν τις απολύσεις έναντι των μειώσεων μισθών, καθυστερούν την ταχύτερη ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης. Τέλος, οι δημοσιονομικές και νομισματικές πολιτικές της χώρας εκτιμώνται ως «συνετές» και η επίβλεψη του τραπεζικού συστήματος ως αποτελεσματική. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι παρά την κρίση χρέους στην Ευρωζώνη το τραπεζικό σύστημα της χώρας παρέμεινε σταθερό και δεν παρουσίασε σημαντικές αδυναμίες. Η MOODY'S αξιολογεί ως απειλές για την περαιτέρω πορεία της χώρας τους στενούς οικονομικούς/νομισματικούς δεσμούς με την ΕΕ ("euroisation") καθώς και με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα, το υψηλό εξωτερικό χρέος (95,4% του ΑΕΠ το 2012) και την αδύναμη εξωτερική ρευστότητα.

Από την πλευρά του, ο διεθνής οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch επιβεβαίωσε την αξιολόγηση BBB- της Βουλγαρίας όσον αφορά στο δείκτη μακροπρόθεσμης πιστοληπτικής ικανότητας (long-term foreign currency IDR – short-term local currency IDR: BBB) με σταθερές προοπτικές (stable outlook). Ο οίκος προβλέπει ανάπτυξη του ΑΕΠ της χώρας κατά 1% το 2013, κατά 1,7% το 2014 και κατά 2,3% το 2015. Ο οίκος εκτιμά ότι το κρατικό έλλειμμα θα ανέλθει στο 1,7% του ΑΕΠ τη διετία 2013 – 2014 (έναντι προβλέψεως 1,3% του υλοποιούμενου για το 2013 προϋπολογισμού). Η αξιολόγηση αντικατοπτρίζει το χαμηλό επίπεδο κρατικού χρέους το οποίο ανέρχεται στο 18,5% του ΑΕΠ, το δεύτερο χαμηλότερο μεταξύ των χωρών που έχουν λάβει αντίστοιχη αξιολόγηση, ενώ σύμφωνα με τον FITCH το εν λόγω χρέος δεν πρόκειται να ξεπεράσει το 20% μέχρι το 2015.

Τρέχουσες αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας Βουλγαρίας

Οίκος αξιολόγησης	Αξιολόγηση	Προοπτικές
Moody's	Baa2	Σταθερές
S&P	BBB	Σταθερές
Fitch	BBB-	Σταθερές

Η FITCH σημειώνει ότι ο βουλγαρικός τραπεζικός τομέας παραμένει με καλή κεφαλαιοποίηση. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ανέρχονται στο 16,9% (Απρίλιος του 2013) και είναι καλά διασφαλισμένα. Σύμφωνα με τη FITCH (και παρά τις σταθερές προοπτικές), οι κάτωθι παράγοντες/κίνδυνοι μπορούν να οδηγήσουν σε (θετική ή αρνητική) αναθεώρηση της πιστοληπτικής αξιολόγησης της χώρας:

- Η διασύνδεσή της (δημοσιονομικοί και εμπορικοί) με την Ευρωζώνη και η ευαισθησία της σε εξελίξεις στην τελευταία.
- Το χαμηλό χρέος, το οποίο επιτρέπει μια «ήπια» αύξηση των κοινωνικών δαπανών. Εάν, όμως, υπάρξει ουσιαστική επιδείνωση των προοπτικών

ανάπτυξης και των δημοσιονομικών επιδόσεων, τότε η ως άνω αύξηση των κοινωνικών δαπανών μπορεί να οδηγήσει σε αρνητική αξιολόγηση (negative rating action).

- Αντίθετα, η υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων μπορεί να οδηγήσει, λόγω της ενίσχυσης της σταθερότητας του οικονομικού περιβάλλοντος σε θετική αξιολόγηση (positive negative action).

Πάντως, η Fitch εκτιμά ότι η Βουλγαρία θα συνεχίσει να ακολουθεί συνετές δημοσιονομικές πολιτικές και πως η πολιτική σταθερότητα στη χώρα δεν πρόκειται να διαταραχθεί σημαντικά.

◇◇◇◇

- Επικαιροποίηση κρατικού προϋπολογισμού

Την επικαιροποίηση/αναθεώρηση των στόχων του τρέχοντος κρατικού προϋπολογισμού ανακοίνωσαν την Παρασκευή, 05.07.2013, ο Βούλγαρος Πρωθυπουργός, κ. Plamen Oresharski, και ο Υπουργός Οικονομικών, κ. Petar Chobanov. Η εν λόγω επικαιροποίηση εγκρίθηκε ήδη τόσο από το Υπουργικό Συμβούλιο όσο και από το Κοινοβούλιο στα τέλη Ιουλίου.

Ο κ. Oresharski υποστήριξε ότι από το 2009 και μετά (περίοδος διακυβέρνησης της χώρας από το νυν αντιπολιτευόμενο κεντροδεξιό κόμμα GERB) τα δημόσια οικονομικά της χώρας εμφάνισαν σαφή επιδείνωση, καθώς τα δημοσιονομικά αποθεματικά υποχώρησαν κάτω από τα BGN 4 δισ. το Φεβρουάριο τ.έ. και το δημόσιο χρέος αυξήθηκε μέσα σε μία τριετία κατά 4 δισ. Σύμφωνα με τον κ. Oresharski, αποτέλεσμα των εξελίξεων αυτών είναι τα δημόσια οικονομικά της χώρας να επιδεινωθούν συνολικά κατά BGN 8 δισ. (BGN 1 = € 1,95583).

Συμπληρώνοντας την αρνητική εικόνα των κρατικών δημοσιονομικών, ο κ. Oresharski επισήμανε ότι οι υποχρεώσεις της χώρας έως το τέλος του 2013 και τα αμέσως επόμενα έτη ανέρχονται σε BGN 3 δισ., μέρος των οποίων (περίπου BGN 500 εκατ.) δεν έχουν προβλεφθεί στον εκτελούμενο προϋπολογισμό, όπως θα έπρεπε. Μόνο οι οφειλές των νοσοκομείων, που πρέπει να καλυφθούν, ανέρχονται σε BGN 350 εκατ., ενώ τα συνολικά χρέη δώδεκα κρατικών εταιρειών στον ενεργειακό τομέα εκτιμώνται σε BGN 5,4 δισ. Επίσης, το Φεβρουάριο τ.έ. εκδόθηκε έντοκο γραμμάτιο BGN 800 εκατ. εξαμηνιαίας διάρκειας, που πρέπει να αποπληρωθεί τον Αύγουστο.

Σε ό,τι αφορά τα έσοδα, οι εισπράξεις ΦΠΑ το πρώτο 5μηνο 2013 ανέρχονται στο 38% του ετήσιου στόχου, ενώ οι εισπράξεις δασμών στο 34% του ετήσιου στόχου. Ο κ. Oresharski ανέφερε ότι γίνονται προσπάθειες για τη βελτίωση του φοροεισπρακτικού μηχανισμού - κατά την παρουσίαση του

λεγόμενου «Πακέτου Σταθερότητας» του κ. Oresharski στο β/Κοινοβούλιο τον περασμένο μήνα, ο κ. Chobanov παρουσίασε το σχετικό σχεδιασμό της κυβέρνησης, στον οποίο περιλαμβάνονται και μέτρα που εφαρμόστηκαν επιτυχώς από τη γειτονική Ρουμανία, για την αποτροπή της απάτης στην απόδοση ΦΠΑ αλλά και για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου -, αλλά, παρόλα αυτά, ο ετήσιος στόχος για τα έσοδα είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθεί. Παράλληλα, γίνονται προσπάθειες, για να μετριαστούν οι πιέσεις στον τομέα των δαπανών (π.χ. περικοπή 5% στις δαπάνες υπουργείων και κρατικών φορέων), ενώ τους περασμένους 2 μήνες το ταμειακό έλλειμμα ήταν μηδενικό. Ο κ. Oresharski επισήμανε, όμως, το συγκυριακό χαρακτήρα της καταρχήν θετικής αυτής εξέλιξης (λόγω ενός «μη συμμετρικού μοτίβου εσόδων και δαπανών») και προέβλεψε ότι θα υπάρξουν μήνες, κατά τους οποίους τα έξοδα θα υπερβούν κατά πολύ τα έσοδα, δυσχεραίνοντας σημαντικά την επίτευξη των στόχων του κρατικού προϋπολογισμού. Σημειώνεται ότι προ ενός μηνός, κατά την παρουσίαση του «Πακέτου Σταθερότητας» στο β/Κοινοβούλιο, και ο κ. Chobanov είχε εκτιμήσει ότι είναι πιθανό κατά το τρέχον έτος να καταγραφεί υπέρβαση των δαπανών κατά BGN 800 εκατ. και υστέρηση των εσόδων κατά BGN 1 δισ., πρόβλεψη που, εφόσον επιβεβαιωθεί, θα διακινδυνεύσει, κατά τον κ. Chobanov, το στόχο του προϋπολογισμού για έλλειμμα στα τέλη του έτους ύψους 1,3% (πλέον, με τον αναθεωρημένο προϋπολογισμό, ο στόχος του ελλείμματος για το τρέχον έτος τοποθετείται στο 2%).

Για όλους τους ανωτέρω λόγους, ο κ. Oresharski θεωρεί επιβεβλημένη την επικαιροποίηση/αναθεώρηση των στόχων του τρέχοντος κρατικού προϋπολογισμού. Ο κ. Oresharski υποστήριξε ότι η ως άνω επικαιροποίηση δε θα επηρεάσει το πακέτο κοινωνικών μέτρων, που έχει ανακοινώσει η κυβέρνηση, και θα υλοποιηθεί μέσω μιας «εσωτερικής αναπροσαρμογής των δαπανών». Από την πλευρά του, ο κ. Chobanov, δήλωσε ότι η κυβέρνηση θα προσπαθήσει να παραμείνει εντός του ορίου κρατικού χρέους BGN 1 δισ., που θέτει ο προϋπολογισμός, κάτι, όμως, όχι εύκολο, καθώς η αυστηρή τήρηση του εν λόγω ορίου μπορεί να οδηγήσει σε καθυστέρηση καταβολής οφειλομένων στις επιχειρήσεις. Παράλληλα, ο κ. Chobanov ανακοίνωσε ότι μέρος των ως άνω δαπανών πιθανώς να καλυφθεί και μέσω δανεισμού.

Υπενθυμίζεται ότι η τελευταία επικαιροποίηση κρατικού προϋπολογισμού κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής του έλαβε χώρα την άνοιξη του 2010, όταν ο τότε πρωθυπουργός, κ. Boyko Borissov (GERB), είχε ανακοινώσει την αναθεώρηση του δηλωθέντος για το 2009 δημοσιονομικού ελλείμματος της χώρας από 1,8% στο 3,7% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τον κ. Borissov, το «κρυφό» έλλειμμα οφειλόταν τότε σε δαπάνες κρατικών συμβάσεων, που δεν είχαν καταγραφεί τη διετία 2008-2009 από την κυβέρνηση της εποχής εκείνης. Η εν λόγω αναθεώρηση είχε συμπαρασύρει και το δηλωθέν κατά το 2008 δημοσιονομικό πλεόνασμα και είχε αναγκάσει τον τότε Υπουργό Οικονομικών, κ. Simeon Djankov, να λάβει

πρόσθετα μέτρα για τη μείωση του ελλείμματος κάτω από το 3% στα τέλη του έτους, καθώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κίνησε ακολούθως τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος κατά της Βουλγαρίας, η οποία τερματίστηκε τον Ιούνιο του 2012. Σε ό,τι αφορά τη μόλις ανακοινωθείσα επικαιροποίηση από τον κ. Oresharski, οι εκπρόσωποι του GERB, της αξιωματικής αντιπολίτευσης αυτήν τη στιγμή, αμφισβητούν τη σκοπιμότητά της, καθώς και την ακρίβεια/αξιοπιστία των στοιχείων που παρουσίασε ο Βούλγαρος Πρωθυπουργός.

- Επίσκεψη αποστολής του ΔΝΤ

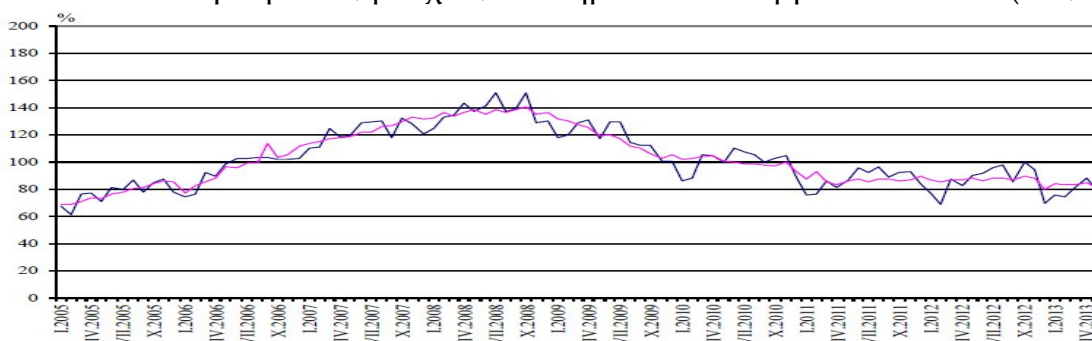
Αποστολή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου πραγματοποίησε επίσκεψη στη Βουλγαρία το διάστημα μεταξύ 27ης Ιουνίου - 3ης Ιουλίου 2013. Στο επίκεντρο των συνομιλιών των μελών της αποστολής με Βούλγαρους αξιωματούχους στο Υπουργείο Οικονομικών Βουλγαρίας, στην Εθνική (κεντρική) Τράπεζα, στην Υπηρεσία Τελωνείων και σε άλλους φορείς βρέθηκαν θέματα όπως η ανάπτυξη της οικονομίας και η ενίσχυση της αγοράς εργασίας. Σύμφωνα με το ανακοινωθέν που δημοσιεύθηκε με την ολοκλήρωση της επίσκεψης, η επικεφαλής της αποστολής του ΔΝΤ κα Michele Shannon δήλωσε ότι «παρά την άστατη πολιτική κατάσταση, η Βουλγαρία έχει διατηρήσει την μακροοικονομική και δημοσιονομική σταθερότητα την οποία επέτυχε με κόπο, γεγονός που συνέβαλε στο να θωρακιστεί η Βουλγαρία απέναντι στις δριμύτερες επιπτώσεις της παγκόσμιας κρίσης».

Σύμφωνα με το ίδιο ανακοινωθέν, η εσωτερική αβεβαιότητα και η παγκόσμια αναταραχή των αγορών κατά τις τελευταίες εβδομάδες δεν είχαν σημαντική επίπτωση στην αγορά της Βουλγαρίας με τα σπρεντ των ομολόγων να παραμένουν σε αντιστοιχία με αυτά των άλλων κρατών με δυνατές επιδόσεις στην Ανατολική Ευρώπη. Το ΔΝΤ καλωσορίζει την πρόθεση της νέας κυβέρνησης να διατηρήσει τη συνέχεια της μακροοικονομικής πολιτικής, να αυξήσει την προστασία των περισσότερων ευάλωτων μελών της κοινωνίας και να αντιμετωπίσει τις δομικές ακαμψίες. Αναμένει δε ότι η οικονομική ανάπτυξη θα βελτιωθεί ελαφρά κατά το 2013 σε σχέση με το 2012, ενώ παράλληλα επισημαίνεται ότι η ανεργία παραμένει σε μη αποδεκτά υψηλά επίπεδα. Το ΔΝΤ αναμένει από την κυβέρνηση μέτρα για την αντιμετώπιση σειράς προβλημάτων που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με τα γραφειοκρατικά εμπόδια στις επιχειρήσεις, τη βελτίωση των υπηρεσιών του δημοσίου τομέα, συμπεριλαμβανομένων και των υπηρεσιών υγείας, την αντιμετώπιση της ανεργίας και ιδιαίτερα μεταξύ των νέων, την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στο νομικό σύστημα, την αντιμετώπιση της διαφθοράς και της ευνοιοκρατίας, την υποστήριξη της ανάπτυξης κ.ο.κ. (βλ. πλήρες ανακοινωθέν στην ιστοσελίδα: <http://www.imf.org/external/np/sec/pr/2013/pr13246.htm>).

- Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

Σύμφωνα με το πιο πρόσφατο ενημερωτικό δελτίο του αρμόδιου Υπουργείου Οικονομικών (web: <http://www.minfin.bg/en/page/542>) και τα ενημερωμένα στατιστικά στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας και του Στατιστικού Ινστιτούτου, οι πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις στη Βουλγαρία έχουν ως εξής:

- Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής σημείωσε σημαντική κάμψη το Μάιο 2013 (-2,7% σε μηνιαία βάση και -6,0% σε ετήσια βάση). Αντίθετα, οι λιανικές πωλήσεις κινήθηκαν σε θετικό πεδίο για πρώτη φορά από τον Αύγουστο 2012 (+3,8%). Σημάδια ανάκαμψης παρουσίασαν οι λιανικές πωλήσεις προϊόντων μη εξειδικευμένων καταστημάτων (+21,3%), καυσίμων (+13%), υφασμάτων, ρούχων, υποδημάτων και δερμάτινων ειδών (+17,7%).

Διάγραμμα 2: Δείκτης κατασκευαστικής δραστηριότητας (2005 – 2013, 2005=100) εποχικώς (ροζ γραμμή) και μη εποχικώς (μπλε γραμμή) διορθωμένος. Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο.

- Μετά την προσωρινή άνοδο τον Απρίλιο, νέα σημαντική κάμψη κατέγραψε η κατασκευαστική δραστηριότητα το Μάιο τ.έ. (-10,8%). Έντονα καθοδική ήταν η πορεία τόσο στην κατασκευή κτηρίων (-8,5%) όσο και στον κλάδο της κατασκευής έργων (civil engineering, -13,8%).

Διάγραμμα 2: Δείκτης επιχειρηματικού κλίματος 2000–2013. Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο

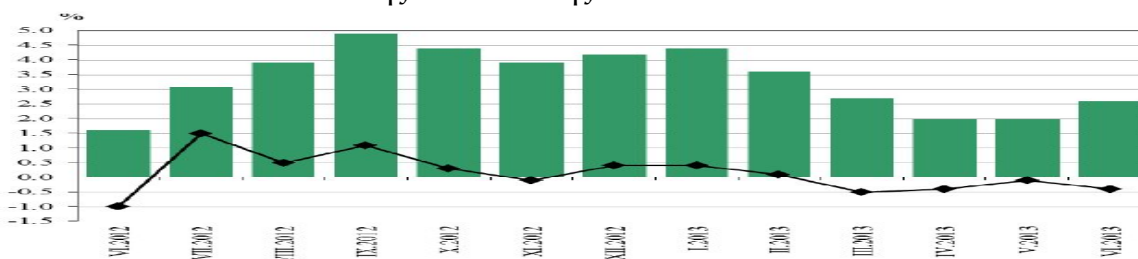
- Σε ό,τι αφορά το δείκτη επιχειρηματικού κλίματος, τον Ιούνιο 2013 υποχώρησε κατά 0,7%. Αναλυτικότερα, το λιανικό εμπόριο υποχώρησε κατά 5,3%, οι υπηρεσίες κατά 1,2% και οι κατασκευές κατά 1,0%, ενώ μόνο η βιομηχανία εμφάνισε θετικό πρόσημο (+2%).

- Το α΄ τρίμηνο 2013, η ανεργία ανήλθε στο ιστορικά υψηλό 13,8%, αυξημένη κατά 1,4% σε σχέση με το δ΄ τρίμηνο 2012 και κατά 0,9% σε ετήσια βάση. Το Μάιο 2013, η ανεργία υποχώρησε ελαφρώς στο 11% (έναντι 10,6% τον Απρίλιο), κινούμενη, όμως, σε παρόμοια με το 2012 επίπεδα. Τον Ιούνιο 2013 η ανεργία διαμορφώθηκε στο 10,7%, μειωμένη κατά 0,9% σε ετήσια βάση, λόγω, κυρίως, εποχικών παραγόντων.

Διάγραμμα 3: Εισροές (γαλάζια στήλη) και εκροές εργαζομένων (μωβ στήλη) και συνολικός αριθμός ανέργων (πράσινη γραμμή) 2001 - 2013. Πηγή: Υπηρεσία Απασχόλησης.

- Μείωση 0,4% κατέγραψε ο πληθωρισμός στη Βουλγαρία τον Ιούνιο 2013 σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2012 η άνοδος ανέρχεται σε 2,6%. Ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός παρέμεινε σε σχετικά υψηλά επίπεδα και ανήλθε στο 3,5%. Βάσει του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή (HICP), του συγκριτικού δηλαδή δείκτη τιμών μεταξύ όλων των κρατών-μελών της ΕΕ, ο πληθωρισμός μειώθηκε κατά 0,3% σε μηνιαία βάση και αυξήθηκε σε ετήσια κατά 1,2%. Σε σχέση με τον Απρίλιο, αύξηση των τιμών καταναλωτή καταγράφηκε μόνο στους κλάδους της διασκέδασης/κουλτούρας (+1,5%) και της εστίασης (+0,5%). Τη μεγαλύτερη μείωση εμφάνισαν οι τομείς των μεταφορών (-0,7%) και των επικοινωνιών (-0,4%). Αμετάβλητοι έμειναν οι κλάδοι των οικιακών/ενεργειακών τιμολογίων, των επίπλων και της εκπαίδευσης.

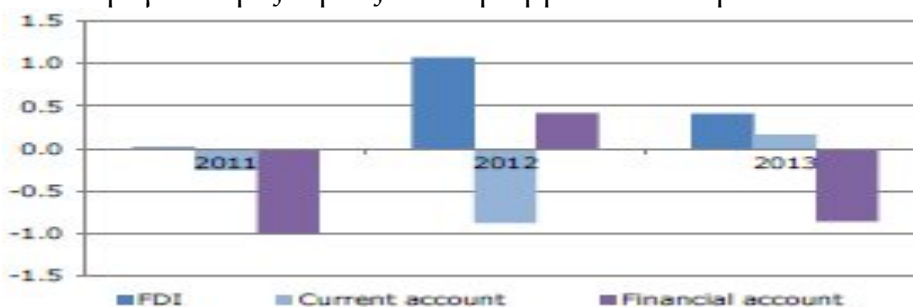

Διάγραμμα 4: Πορεία του πληθωρισμού ανά μήνα την περίοδο 2012-2013 (στις στήλες η σύγκριση γίνεται με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους και στη γραμμή με τον αμέσως προηγούμενο μήνα). Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο – Υπουργείο Οικονομικών

- Κατά €162 εκατ. πλεονασματικό ήταν το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το α΄ τετράμηνο 2013 λόγω, κυρίως, της θετικής πορείας του εμπορικού ισοζυγίου. Το α΄ πεντάμηνο 2013, οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 9,6%, ενώ οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά 0,7%. Το ίδιο διάστημα, το εμπορικό έλλειμμα διαμορφώθηκε στα

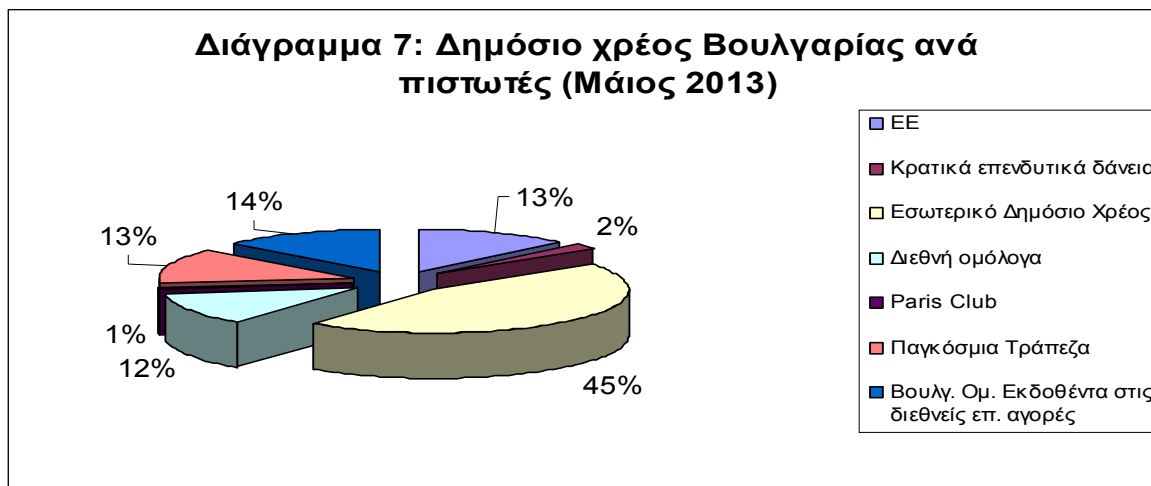
€1,436 δισ. (μειωμένο κατά €847 εκατ. σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2012).

- Το ακαθάριστο εξωτερικό χρέος διαμορφώθηκε στο 91% του ΑΕΠ στα τέλη Μαΐου 2013 (€37,3 δισ. - αύξηση 2,3% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2012).
- Σημαντική πτώση των ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) κατεγράφη το α' πεντάμηνο 2013 (€ 505 εκατ. ή 1,2% του ΑΕΠ έναντι € 933 εκατ. ή 2,4% του ΑΕΠ την αντίστοιχη περίοδο του 2012). Πάντως, όπως επισήμανε ο επικεφαλής της InvestBulgaria Agency, κ. Borislav Stefanov, τα εν λόγω προσωρινά στοιχεία συχνά υπόκεινται σε μεταγενέστερες αναθεωρήσεις. Σύμφωνα με τον κ. Stefanov, η συμπεριφορά των επενδυτών δεν έχει επηρεαστεί από τις πολιτικές εξελίξεις στη χώρα. Οι μεγαλύτερες εισροές επενδύσεων την ως άνω περίοδο προήλθαν από την Ολλανδία, την Τσεχία και τη Ρωσία, ενώ οι μεγαλύτερες εκροές από τη Γερμανία και τη Γαλλία.

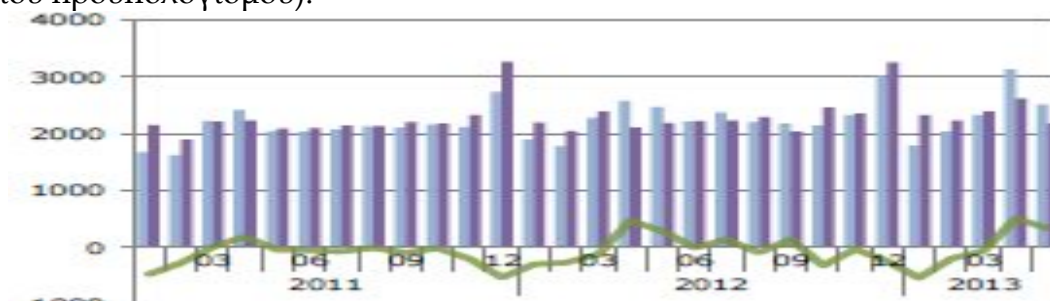

Διάγραμμα 6: ΑΞΕ (μπλε), ισοζύγιο τρ. Συναλλαγών (γαλάζιο) και ισοζύγιο χρηματοοικ. Συναλλαγών (μωβ) στη Βουλγαρία τον Απρίλιο 2013 και σύγκριση με αντίστοιχο μήνα 2011 και 2012. Πηγή: Βουλγαρική Κεντρική Τράπεζα

- Στα τέλη Μαΐου 2013 τα δημοσιονομικά αποθέματα ανέρχονταν σε BGN 5,8 δισ.
- Σε ό,τι αφορά το χρέος της γενικής κυβέρνησης, στα τέλη Μαΐου 2013 η σχέση του με το ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο 17% (7,8% εσωτερικό χρέος, 9,2% εξωτερικό χρέος, 1,1% δημόσιο εγγυημένο χρέος). Αναφορικά με τη δομή του, το 46% περίπου του εν λόγω χρέους είναι εσωτερικό και το 26% περίπου αφορά σε διεθνή ομόλογα και βουλγαρικά ομόλογα που εκδόθηκαν στις διεθνείς επενδυτικές αγορές (βλ. σχετικό διάγραμμα). Το χρέος προς την ΕΕ κρμαίνεται στο 13%. Τέλος, σημειώνεται ότι το 51,8% περίπου του βουλγαρικού δημοσίου χρέους είναι σε Ευρώ.

Το α΄ πεντάμηνο 2013 κατεγράφη ταμειακό πλεόνασμα της τάξης του 0,1%. Αναλυτικότερα, τα κρατικά έσοδα αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά 4,6% (38,6% του ετήσιου προϋπολογισμού), ενώ, ειδικότερα, τα φορολογικά έσοδα ενισχύθηκαν κατά 5,6%, χάρη, κυρίως, στην αύξηση των εσόδων από ΦΠΑ (+12,4%) και δασμούς (+17,5%). Μειώθηκαν, όμως, για δεύτερο συνεχόμενο μήνα τα έσοδα από ειδικούς φόρους κατανάλωσης (-2,3%). Τέλος, για το ίδιο διάστημα, οι κρατικές δαπάνες, περιλαμβανομένης της βουλγαρικής συμμετοχής στον κοινοτικό προϋπολογισμό, ενισχύθηκαν κατά 7,4% σε ετήσια βάση (37,1% του ετήσιου προϋπολογισμού).

Διάγραμμα 8: Κρατικός προϋπολογισμός (έσοδα, έξοδα και ισοζύγιο πληρωμών σε BGN) την περίοδο 2011 – 2013. Πηγή: Βουλγαρικό Υπουργείο Οικονομικών.

◇◇◇◇

II. ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΜΕΡΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

- Κοινό ελληνο-βουλγαρικό σχέδιο για την προσέλκυση τουριστών

Σύμφωνα με ανακοίνωση της Περιφερειακής Διοίκησης Kardzhali, η Βουλγαρία και η Ελλάδα μετέχουν σε κοινό σχέδιο για στην προσέλκυση τουριστών στην ιστορική περιοχή της Θράκης. Η εν λόγω Κοινή Τουριστική Πρωτοβουλία, που άπτεται κυρίως της πολιτιστικής κληρονομιάς (JTI - Target),

διαθέτει προϋπολογισμό €2 εκατ. στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Εδαφικής Συνεργασίας Ελλάδας - Βουλγαρίας 2007-2013. Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και κρατικά κονδύλια των χωρών που συμμετέχουν σε αυτό.

Κύριος στόχος του σχεδίου είναι η προώθηση της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς των δυο χωρών στις περιοχές Haskovo, Kardzhal και Smolyan της Βουλγαρίας και της Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης. Θέμα του αποτελεί η προώθηση των ανωτέρω περιοχών ως τουριστικών προορισμών μέσω της επένδυσης στις νέες τεχνολογίες που θα παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες στους τουρίστες.

Η ανακοίνωση της Περιφερειακής Διοίκησης του Κίρτζαλι σημειώνει πως η κοινή πρωτοβουλία επιδιώκει να δραστηριοποιήσει και να αναπτύξει τις δυνατότητες των τοπικών τουριστικών επιχειρήσεων, έτσι ώστε να αντιμετωπίσουν τα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα της περιοχής. Η τοπική οικονομία θα ενισχυθεί από την κοινή ανάπτυξη και παρουσίαση νέων τουριστικών και εμπορικών προϊόντων, καθώς και από την δημιουργία της πρώτης κοινής διασυνοριακής τουριστικής στρατηγικής που στοχεύει στην προώθηση της περιοχής στη διεθνή τουριστική αγορά.

III. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

- Προετοιμασία Βουλγαρίας για τη νέα προγραμματική περίοδο

Την έως τώρα πορεία, από τη μία, της βουλγαρικής προετοιμασίας για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2014-2020 και, από την άλλη, των σχετικών διαπραγματεύσεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασαν εχθές 23.07 τ.έ., σε ειδική εκδήλωση (Σόφια, Ξενοδοχείο Sheraton), η Αντιπρόεδρος της β/κυβέρνησης (με αρμοδιότητα τη διαχείριση των κοινοτικών κονδυλίων) και Υπουργός Δικαιοσύνης, κα Zinaida Zlatanova, και η Διευθύντρια προγραμματισμού για τα κοινοτικά κονδύλια (στις υποστηρικτικές διοικητικές δομές του Υπουργικού Συμβουλίου), κα Dobrinka Krasteva.

Η κα Zlatanova αναφέρθηκε στην υπό διαπραγμάτευση Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης (Partnership Agreement), επισημαίνοντας ότι οι σχετικές διαπραγματεύσεις με την Επιτροπή αναμένεται να ολοκληρωθούν τον Οκτώβριο τ.έ. Στην παρούσα φάση, η βουλγαρική πλευρά εργάζεται πάνω σε συγκεκριμένους τομείς προτεραιότητας (υγεία, εκπαίδευση, καινοτομία, R&D κ.ά.) και εξετάζει τις παρατηρήσεις της Επιτροπής στο τελευταίο σχέδιο της εν λόγω συμφωνίας, η οποία αναμένεται να αναρτηθεί εντός της ημέρας στην

ιστοσελίδα www.strategy.bg για σχόλια, παρατηρήσεις και προτάσεις (έως τις 14.08 τ.έ) από τους πολίτες, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και λοιπούς ενδιαφερόμενους φορείς. Απαντώντας σε σχετικές ερωτήσεις (μεταξύ άλλων και από τον πρόεδρο της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής, κ. Mladen Cherveniyakov), η κα Zlatanova απέφυγε να απαντήσει για το ύψος των απωλειών κοινοτικών κονδυλίων κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο και υποστήριξε ότι σαφής εικόνα θα υπάρξει στα τέλη του έτους.

Από την πλευρά της, η κα Krasteva υποστήριξε ότι στην τελευταία έκδοση της ως άνω Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης κατεβλήθη προσπάθεια να βελτιωθεί η σχέση ανάλυσης και στρατηγικής. Σημειώνεται ότι, κατά την ερχόμενη προγραμματική περίοδο, έχουν τεθεί τέσσερις στρατηγικές χρηματοδοτικές προτεραιότητες:

- ΣΠ 1: Εκπαίδευση, αξιολόγηση και απασχόληση για ανάπτυξη χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς
- ΣΠ 2: Επιστημονική έρευνα, καινοτομία και επενδύσεις στην έξυπνη ανάπτυξη
- ΣΠ 3: Συνεκτικότητα και πράσινη οικονομία για βιώσιμη ανάπτυξη
- ΣΠ 4: Καλή διακυβέρνηση και πρόσβαση σε ποιοτικές κρατικές υπηρεσίες.

Η κα Krasteva επισήμανε, παράλληλα, ότι βασικό πρόβλημα αποτελεί η ύπαρξη ex ante αιρεσιμοτήτων, που δεν έχουν ακόμη εκπληρωθεί από τη βουλγαρική πλευρά εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών. Αν οι εν λόγω αιρεσιμότητες δεν εκπληρωθούν εγκαίρως, τότε είναι πιθανό να υπάρξει πρόβλημα ως προς την περαιτέρω χρηματοδότηση των σχετικών τομέων. Οι αιρεσιμότητες με τις πλέον ασφυκτικές για τη βουλγαρική πλευρά προθεσμίες είναι οι κάτωθι:

- Υγεία: Προετοιμασία Εθνικής Στρατηγικής Υγείας → Προθεσμία: Δεκέμβριος 2013
- Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση: Επικαιροποίηση της Κοινής Στρατηγικής για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας 2020 → Προθεσμία: Δεκέμβριος 2013
- Καινοτομία: Ανάπτυξη Στρατηγικής για την «Έξυπνη Εξειδίκευση» → Προθεσμία: Δεκέμβριος 2013
- Ανώτατη Εκπαίδευση: Υιοθέτηση Στρατηγικής για την Ανάπτυξη της Ανώτατης Εκπαίδευσης → Προθεσμία: Μάιος 2014

Σημειώνεται ότι πολλά ερωτήματα και παρατηρήσεις επικεντρώθηκαν στη ΣΠ 2 και, πιο συγκεκριμένα, στο προταθέν για τη νέα προγραμματική περίοδο από τη βουλγαρική πλευρά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Επιστήμη και Εκπαίδευση για Έξυπνη Ανάπτυξη», με αφορμή αμφιβολίες που εξέφρασε η κα

Zlatanov για το κατά πόσο υπάρχει η τεχνογνωσία από τη βουλγαρική πλευρά για την υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος. Απαντώντας σε επισημάνσεις εκπροσώπων της επιστημονικής κοινότητας ως προς την αναγκαιότητα του εν λόγω ΕΠ, η κα Zlatanov διαβεβαίωσε ότι η κυβέρνηση, από την πλευρά της, θα κάνει ό,τι μπορεί για την υλοποίηση του, αλλά θα χρειαστεί και εξωτερική βοήθεια σε επίπεδο τεχνογνωσίας από την επιστημονική κοινότητα, ώστε, τελικά, να πραγματοποιηθεί το προκείμενο ΕΠ και, παράλληλα, να αρθούν σχετικές αμφιβολίες και προβληματισμοί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

◇◇◇◇

- Πορεία υλοποιούμενων κοινοτικών προγραμμάτων και προγραμματισμός επόμενων

Σύμφωνα με το Βούλγαρο Υπουργό Γεωργίας, κ. Dimitar Grekov, έχει ήδη συμβασιοποιηθεί το 87% (BGN 5,45 δισ., περίπου € 2,79 δισ.) του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη» 2007-2013, ενώ το 55% έχει διανεμηθεί στους δικαιούχους. Έχουν δε έως τώρα ολοκληρωθεί 6.466 έργα, απορροφώντας συνολικά BGN 1,19 δισ., ενώ 14.000 ακόμη έργα βρίσκονται στη φάση της υλοποίησης. Από την πλευρά του, ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής, κ. Hassan Ademon, ανέφερε, σε ό,τι αφορά το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013, έως τα τέλη Ιουνίου τ.έ. είχε συμβασιοποιηθεί το 93% του συνολικού προϋπολογισμού, ήτοι BGN 2,25 δισ. Οι καταβληθείσες τελικές πληρωμές ανέρχονται στο 44% του προϋπολογισμού (BGN 1,05 δισ.) με επισήμως βεβαιωμένο και πιστοποιημένο το 36% (BGN 847 εκατ.) και 31% (BGN 730 εκατ.) αντίστοιχα. Βάσει των στοιχείων αυτών, ο κ. Ademon εκτιμά ότι η Βουλγαρία κινδυνεύει να χάσει €30 έως 70 εκατ. από το ως άνω ΕΠ.

Τέλος, αναφερόμενος στην επόμενη προγραμματική περίοδο (2014-2020) και, ειδικότερα, στο ΕΠ «Καινοτομία και Ανταγωνιστικότητα» (που διαδέχεται το τρέχον ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα»), ο αρμόδιος Υπουργός Οικονομίας, κ. Dragomir Stoynev, δήλωσε ότι το εν λόγω ΕΠ θα πρέπει να εστιάσει στον τομέα του τεχνολογικού εκσυγχρονισμού μέσω χορήγησης σχετικών ενισχύσεων. Σύμφωνα με τον κ. Stoynev, ο προκαταρκτικός σχεδιασμός για το εν λόγω ΕΠ έδινε υπερβολική έμφαση στα τεχνολογικά πάρκα, τα οποία είναι μεν χρήσιμα, αλλά η ανάπτυξη τους στη Βουλγαρία δεν είναι έως τώρα η αναμενόμενη (ανέφερε ως χαρακτηριστικό παράδειγμα τις καθυστερήσεις στο Sofia Tech Park).

◇◇◇◇

III. ΚΛΑΔΙΚΑ

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- Νέες εγγυημένες τιμές αγοράς ΑΠΕ

Τις αναθεωρημένες εγγυημένες τιμές αγοράς (feed-in-tariffs) της παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έδωσε στη δημοσιότητα στις 28 Ιουνίου τ.έ. η αρμόδια βουλγαρική ρυθμιστική αρχή για την ενέργεια και τα ύδατα (SEWRC). Με τη σχετική απόφαση της SEWRC (№ Ц-19, web: <http://dker.bg/files/DOWNLOAD/res-c-19-28062013.pdf>) επιβεβαιώνονται οι προβλέψεις για περαιτέρω μείωση των εν λόγω εγγυημένων τιμών πλέον όχι μόνο στα φωτοβολταϊκά και αιολικά πάρκα, αλλά και σε λοιπές κατηγορίες ΑΠΕ, όπως η βιομάζα - μέχρι πρότινος, η SEWRC αύξανε την προνομιακή τιμή αγοράς της εν λόγω πηγής ενέργειας στο πλαίσιο της εκπεφρασμένης κυβερνητικής βούλησης για προσέλκυση ξένων επενδυτών, βάσει σειράς μελετών, που συνέκλιναν στο συμπέρασμα ότι η Βουλγαρία διαθέτει σημαντικές δυνατότητας για την παραγωγή βιομάζας - και η παραγόμενη από απόβλητα ενέργεια (waste-to-energy). Από την άλλη, όμως, οι τελικά αποφασισθείσες μειώσεις των feed-in-tariffs είναι σαφώς πιο περιορισμένες, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά την ηλιακή ενέργεια και τη βιομάζα, εκείνων που αρχικά προβλέπονταν και είχαν τεθεί σε δημόσιο διάλογο από τη SEWRC στις αρχές Ιουνίου τ.έ.

Συγκεκριμένα, οι μειώσεις των εγγυημένων τιμών στα φωτοβολταϊκά σε σχέση με το Σεπτέμβριο του 2012 (όταν είχε εκδοθεί η προηγούμενη σχετική απόφαση της SEWRC) ανέρχονται σε 2 έως 7% (οι μειώσεις αφορούν, κυρίως, στα μεγαλύτερα φωτοβολταϊκά πάρκα και στις τοποθετούμενες στις στέγες φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις), ενώ σε ορισμένες κατηγορίες (μικρής δυναμικότητας φωτοβολταϊκά πάρκα) καταγράφεται και αύξηση 2-3%. Στη βιομάζα οι μειώσεις κυμαίνονται μεταξύ 4 έως 10%. Σημειώνεται ότι οι αρχικές προτάσεις της SEWRC κάναν λόγο για μείωση έως 25% στις εγγυημένες τιμές και των δύο ως άνω κατηγοριών. Στην περίπτωση των αιολικών πάρκων έχουμε πλέον νέα κατηγοριοποίηση για τον υπολογισμό των feed-in-tariffs. Πλήρης συγκριτικός πίνακας με όλες τις διαφοροποιήσεις ανά κατηγορία ΑΠΕ από τον Ιούνιο του 2011 έως σήμερα είναι δημοσιευμένος στην ιστοσελίδα της βουλγαρικής Ένωσης Αιολικής Ενέργειας (BGWEA, βλ. σχετικά http://bgwea.org.server14.host.bg/Materials/DKEVR/FIT_2013/BGWEA_FIT_Review_July_2013_Final_EN.pdf).

Επισημαίνεται ότι με δεύτερη απόφασή της, η SEWRC «παγώνει» έως τουλάχιστον τον Ιούνιο 2013 τη σύνδεση στο δίκτυο νέων σχεδίων ΑΠΕ (ήδη από το 2012 έχει «παγώσει» η αδειοδότηση νέων μονάδων ηλιακής/αιολικής

ενέργειας λόγω υπερφόρτωσης του δικτύου και προχωρούν μόνο όσα σχέδια είχαν λάβει έως τότε προέγκριση). Η δεύτερη αυτή απόφαση της SEWRC (№ EM-02) έχει δημοσιευθεί στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://dker.bg/files/DOWNLOAD/res_em-02_13.pdf.

Feed-in tariffs ανά πηγή ΑΠΕ για το 2013

Μορφή ενέργειας	Feed-in tariff 2012 (σε BGN ανά MWh)	Feed-in tariff 2013
Φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις (στη γη) δυναμικότητας έως 30 kWp	193,42	196,58
Φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις (στη γη) δυναμικότητας μεταξύ 30 και 200 kWp	188,10	191,13
Φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις (στη γη) δυναμικότητας μεταξύ 200 και 10.000 kWp	171,37	176,29
Φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις (στη γη) δυναμικότητας άνω των 10.000 kWp	169,85	160,20
Αιολικές εγκαταστάσεις (κάτω των 30 kw) ¹	180,21 (έως 2.250 ώρες λειτουργίας)	175,86
Αιολικές εγκαταστάσεις (κάτω των 200 kw) ¹	177,68 (πάνω από 2.250 ώρες λειτουργίας)	162,33
Αιολικές εγκαταστάσεις (κάτω της 1 Mw) ¹	-	151,39
Αιολικές εγκαταστάσεις (άνω της 1 Mw) ¹	-	122,5
Εγκαταστάσεις παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας (δυναμικότητας μικρότερης των 200 Kw)	197,33	196,34
Εγκαταστάσεις παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας (δυναμικότητας μεταξύ 200 και 10.000 Kw)	162,63 - 193,35	158,6 - 162,71

◇◇◇◇◇

- Εξελίξεις ως προς την πορεία υλοποίησης ενεργειακών αγωγών

Τη δέσμευση της Βουλγαρίας στην υλοποίηση του αγωγού φυσικού αερίου South Stream επανέλαβε ο Υπουργός Οικονομίας και Ενέργειας, κ. Dragomir Stoynev, μετά τη συνάντησή του με το διευθύνοντα σύμβουλο της Gazprom, κ. Alexey Miller στις 8 Ιουλίου τ.έ., στο πλαίσιο επίσκεψης του τελευταίου στη Σόφια. Ο κ. Miller παρέμεινε σταθερός στην εκτίμηση ότι το βουλγαρικό τμήμα του έργου θα αρχίσει να υλοποιείται εντός του 2013. Σημειώνεται, βέβαια, ότι, για να γίνει κάτι τέτοιο, πρέπει πρώτα να καταρτιστεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων και να εκδοθούν οι σχετικές κατασκευαστικές άδειες από τις αρμόδιες βουλγαρικές αρχές, διαδικασίες που έχουν καθυστερήσει. Σύμφωνα με δηλώσεις στελεχών της Gazprom, που συμμετείχαν σε συνέδριο για το South Stream στη Σόφια, οι εν λόγω διαδικασίες αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του φθινοπώρου τ.έ.

Πάντως, από δηλώσεις του στελέχους της Bulgarian Energy Holding (BEH), κ. Hristo Kazandjiev, προκύπτει ότι στις διαπραγματεύσεις Ρωσίας - Βουλγαρίας υπάρχουν σοβαρά ανοιχτά ζητήματα, κυρίως, αναφορικά με την

¹ Νέα μονάδα υπολογισμού από Ιούλιο 2013.

πρόσβαση τρίτων μερών στον αγωγό. Όπως ανέφερε ο κ. Kazandjiev, αν και η Gazprom δηλώνει ότι επιθυμεί την επιτάχυνση των διαδικασιών υλοποίησης του South Stream, την ίδια στιγμή αποφεύγει να συζητήσει το θέμα της πρόσβασης τρίτων μερών στον αγωγό στο πλαίσιο της φιλελευθεροποίησης των αποθεμάτων φυσικού αερίου, που αποτελεί βασική παράμετρο του Τρίτου Ενεργειακού Πακέτου της ΕΕ (στο πλαίσιο αυτό η ΕΕ δεν επέτρεπε στους επενδυτές να θεσπίσουν μονοπώλιο στο προταθέν σχέδιο του αγωγού Nabucco). Παράλληλα, όμως, κατά τον κ. Kazandjiev, και ενώ τηρεί τη στάση αυτή ως προς το South Stream, η Ρωσία, μέσω της θυγατρικής της, Overgas, επιδιώκει τη φιλελευθεροποίηση της βουλγαρικής αγοράς φυσικού αερίου, επικαλούμενη το Τρίτο Ενεργειακό Πακέτο, και την πρόσβασή της στις δομές μεταφοράς αερίου της χώρας. Σε συνέχεια, μάλιστα, της καταγγελίας αυτής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άνοιξε στις αρχές Ιουλίου επίσημη διαδικασία διερεύνησης ως προς το κατά πόσο η ΒΕΗ και οι θυγατρικές της, Bulgargas και Bulgartransga, θέτουν εμπόδια στους ανταγωνιστές τους σχετικά με την πρόσβαση των τελευταίων στις βασικές δομές φυσικού αερίου της Βουλγαρίας (βλ. σχετικά και επόμενη καταχώρηση).

Υπενθυμίζεται ότι στις 15 Νοεμβρίου 2012 υπεγράφη η τελική επενδυτική συμφωνία μεταξύ της βουλγαρικής κυβέρνησης και της Gazprom για την κατασκευή του South Stream. Με μια δεύτερη συνοδευτική συμφωνία, η Βουλγαρία εξασφάλισε έκπτωση 20% στις προμήθειες φυσικού αερίου από 01.01.2013. Στο μετοχικό κεφάλαιο του South Stream συμμετέχουν η ρωσική Gazprom με 50%, η ιταλική ENI με 20%, η γερμανική Wintershall με 15% και η γαλλική Électricité de France με επίσης 15%. Οι πρώτες παραδόσεις στην Ευρώπη μέσω του South Stream προγραμματίζονται για τα τέλη 2015 - αρχές 2016.

Σημειώνεται, επίσης, ότι στις 17 Ιουλίου τ.έ. πραγματοποιήθηκε συνάντηση εκπροσώπων του σχεδιαζόμενου αγωγού TAP (Trans Adriatic Pipeline) με τον κ. Stoynev, μετά το πέρας της οποίας ο τελευταίος δήλωσε ότι το εν λόγω έργο πρέπει να αντιμετωπιστεί ως πολύ σημαντικό για τη χώρα του, σε ό,τι αφορά, ιδίως, τη διαφοροποίηση των πηγών ενέργειας της τελευταίας. Πρόσθεσε δε ότι ο TAP μπορεί να εξελιχθεί σε σημαντικότερο παροχέα αερίου για τη χώρα του μέσω του διασυνδεδημένου αγωγού Ελλάδος - Βουλγαρίας (IGB) και συμπλήρωσε ότι οι όροι παροχής αερίου στη Βουλγαρία μέσω του TAP θα οριστικοποιηθούν τους επόμενους μήνες.

Επισημαίνεται ότι η Βουλγαρία συμμετείχε στο ανταγωνιστικό του TAP σχέδιο Nabucco West, το οποίο, όμως, δεν προκρίθηκε στα τέλη Ιουνίου από την κοινοπραξία Shah Deniz, που διαχειρίζεται τα αζερικά κοιτάσματα αερίου στην Κασπία. Σε πρόσφατες, μάλιστα, δηλώσεις του, ο Βούλγαρος Πρόεδρος, κ. Rosen Plevneliev, είχε υποστηρίξει ότι, παρά την απόφαση της ως άνω κοινοπραξίας, ο Nabucco West «διατηρεί τη στρατηγική του σημασία για την ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική, καθώς και τη θέση του στο χάρτη της Ευρώπης».

- Έναρξη διαδικασίας ελέγχου Επιτροπής κατά ΒΕΗ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε διαδικασία ελέγχου προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η κρατική Bulgarian Energy Holding (BEH) και οι θυγατρικές της Bulgargaz (πάροχος φυσικού αερίου) και Bulgartransgaz (υποδομών φυσικού αερίου) καταχρώμενες την κυρίαρχη θέση τους στη βουλγαρική αγορά, παρεμποδίζουν την πρόσβαση τρίτων εταιριών στο βασικό δίκτυο υποδομής φυσικού αερίου και στις αποθήκες φυσικού αερίου στη χώρα. Από τη σχετική ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προκύπτει ότι στην περίπτωση που κριθεί ότι οι υπό έρευνα εταιρείες δυσχεραίνουν ή αποκλείουν αδικαιολόγητα την πρόσβαση τρίτων εταιριών στο βασικό δίκτυο, διατηρώντας αποθεματικά φυσικού αερίου που συστηματικά παραμένουν αχρησιμοποίητα, θα πρόκειται για παραβίαση της κοινοτικής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού.

ΥΠΟΔΟΜΕΣ

- Εγκαινία τμήματος 14 χλμ αυτοκινητοδρόμου Struma προς Ελλάδα

Στις 23 Ιουλίου 2013 εγκαινιάστηκε από την Υπουργό Περιφερειακής Ανάπτυξης & Δημοσίων Έργων, κα Desislava Terzieva, και παραδόθηκε στην κυκλοφορία το μεγαλύτερο τμήμα του αυτοκινητόδρομου Struma που συνδέει τα χωριά Dolna Dikanya-Dupnitsa. Ο εν λόγω αυτοκινητόδρομος, που εντάσσεται στον Πανευρωπαϊκό Άξονα IV αποτελεί τον κύριο οδικό άξονα προς τη Ελλάδα συνδέοντας τη Σόφια με τα σύνορα Kulata - Προμαχώνα. Το τμήμα I Dolna Dikanya-Dupnitsa είναι συνολικού μήκους 16,78 χλμ. Το τμήμα που παραδόθηκε είναι μήκους 13,98 χλμ και συμπεριλαμβάνει δύο διασταυρώσεις, Σόφια-Dupnitsa και Dupnitsa-Σόφια, επρόκειτο δε να εγκαινιαστεί την 1η Σεπτεμβρίου 2013, ωστόσο παραδόθηκε νωρίτερα στην κυκλοφορία προκειμένου να διευκολυνθεί η κίνηση των οχημάτων προς τη συνοριακή διάβαση Κούλατα-Προμαχώνα. Τα εναπομείναντα 2,8 χλμ θα παραδοθούν στην κυκλοφορία μέχρι τέλη Αυγούστου.

Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Συνοχής της Ε.Ε. μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Μεταφορές (2007-2013). Την κατασκευή που ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2011 ανέλαβε κοινοπραξία αποτελούμενη από τις βουλγαρικές αναδόχους Glanbolgarstroy και Putstroy και την ιταλική Impresa. Ο αρχικός προϋπολογισμός του έργου ήταν €58,8 εκατ., ωστόσο λόγω απρόβλεπτων καταστάσεων το τελικό κόστος του έργου ξεπέρασε τα €80 εκατ. Σημειώνεται ότι ανάδοχος του Τμήματος 4 (αξίας περίπου €29 εκατ.) του

αυτοκινητοδρόμου (Sandanski – συνοριακός σταθμός Προμαχώνα/Κulata). μήκους 15 χλμ. είναι η ελληνικών συμφερόντων εταιρεία ΑΚΤΩΡ.

◇◇◇◇

- Ολοκλήρωση αυτοκινητοδρόμου Trakia

Εγκαινιάστηκε τη Δευτέρα, 15 Ιουλίου τ.έ., το τελευταίο τμήμα 34 χλμ. του αυτοκινητοδρόμου Trakiya (Zimnitsa – Karnobat, προϋπολογισμού €107 εκατ.). Στην τελετή παρέστη και ο Βούλγαρος Πρόεδρος, κ. Rosen Plevneliev. Ο αυτοκινητοδρόμος Trakia, μήκους 360 χλμ., συνδέει τη Σόφια με την πόλη του Burgas στη Μαύρη Θάλασσα. Ο συνολικός προϋπολογισμός των τελευταίων 115 χλμ. (τμήματα 2, 3 και 4) υπολογίζεται σε περίπου €340 εκατ., το μεγαλύτερο μέρος των οποίων προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Συνοχής. Επισημαίνεται ότι το τμήμα Nova Zagora – Yambol του αυτοκινητοδρόμου κατασκευάστηκε από την ελληνικών συμφερόντων εταιρεία ΑΚΤΩΡ. Σημειωτέον ότι η έναρξη κατασκευής τοποθετείται πριν από 40 περίπου χρόνια (1974), αλλά διακόπηκε επανειλημμένως λόγω έλλειψης κονδυλίων.

Πίνακας 1: Λίστα βουλγαρικών αυτοκινητοδρόμων (στοιχεία ενημερωμένα έως 03.2013)

Αυτοκινητόδρομος	Αρχή	Τέλος	Μήκος	Ήδη κατασκευασμένα	Χρόνος ολοκλήρωσης
A1 Trakya	Σόφια	Burgas	360 χλμ.	360 χλμ.	Παραδοθείς
A2 Hemus	Σόφια	Βάρνα	433 χλμ.	159 χλμ.	2018
A3 Maritsa	Tsirpan	Kapitan Andreevo	117 χλμ.	43 χλμ.	2014
A4 Tserno More	Burgas	Βάρνα	103 χλμ.	10 χλμ.	
A5 Lyulin	Σόφια	Pernik	19 χλμ.	19 χλμ.	Παραδοθείς
A6 Struma	Pernik	Kulata/Προμαχώνας	150 χλμ.	33 χλμ.	
			1.389 χλμ.	624 χλμ.	

◇◇◇◇

- Χρηματοδότηση ανακατασκευής οδικού δικτύου Σόφιας από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank) χρηματοδότηση ύψους 50 εκατ. ευρώ για επενδυτικό project του Δήμου Σόφιας για την ανακατασκευή του οδικού δικτύου της πρωτεύουσας. Η τελική απόφαση για τη χορήγηση του δανείου θα ληφθεί από το Συμβούλιο

Διοικητών της Ευρωπαϊκής Τράπεζα Επενδύσεων αρχές Σεπτεμβρίου 2013. Το project, που πρόκειται να υλοποιηθεί κατά την προσεχή τριετία, περιλαμβάνει έργα σε 21 κύρια σημεία του οδικού δικτύου της Σόφιας. Σε αυτά περιλαμβάνεται η κατασκευή κόμβου δύο επιπέδων στην κεντρική διασταύρωση Lavon Most και η ανακατασκευή της λεωφόρου Tsarigradsko Chaussee.

ΕΝΔΥΜΑΤΑ

- Έρευνα για την αγορά δερμάτινων ενδυμάτων και γούνας στη Βουλγαρία

Το εμπορικό ισοζύγιο σε ό,τι αφορά τα δερμάτινα ενδύματα το 2012 ήταν έντονα ελλειμματικό για τη Βουλγαρία με τις εισαγωγές να υπερβαίνουν τα 7,6 εκατ. ευρώ και τις εξαγωγές να περιορίζονται στα 2,1 εκατ. ευρώ. Την πρώτη θέση των προμηθευτών της Βουλγαρίας το 2012 κατέλαβε η Ιταλία, με εξαγωγές δερμάτινων ενδυμάτων αξίας €1,6 εκατ., ενώ ακολούθησε η Γερμανία με εξαγωγές αξίας €1,2 εκατ. και η Κίνα με εξαγωγές αξίας €685.957. Η χώρα μας κατατάχθηκε στην τέταρτη θέση με εξαγωγές αξίας €566.283. Το ανώτερο επίπεδό τους προσέγγισαν οι ελληνικές εξαγωγές, το 2009 (αξίας €888.177), ενώ έκτοτε καταγράφηκε μείωση. Σε ό,τι αφορά τη γούνα η αξία των βουλγαρικών εξαγωγών το 2012 περιορίστηκε σε λιγότερο από μισό εκατομμύριο, ενώ το ίδιο έτος οι εισαγωγές αντιστοιχούσαν σε €2 εκατ. Την πρώτη θέση κατέλαβαν οι ιταλικές γούνες καταλαμβάνοντας τη μερίδα του λέοντος (αξίας σχεδόν €1,4 εκατ.). Στη δεύτερη και την τρίτη θέση κατατάχθηκαν η Κίνα και η Ελλάδα (με εξαγωγές αξίας περίπου €88.467). Οι εξαγωγές της χώρας μας, σύμφωνα με το Εθνικό Στατιστικό Ινστιτούτο Βουλγαρία γνώρισαν σημαντικές διακυμάνσεις, ελαχιστοποιούμενες τα έτη 2009 και 2010, ισοδυναμώντας με μόλις € 2.395 και 3.301 αντίστοιχα, ενώ το 2011 προσέγγισαν το ανώτερο επίπεδό τους αντιστοιχώντας τα €170.969.

Αναμφίβολα η μεγαλύτερη διάρκεια του χειμώνα και οι χαμηλότερες θερμοκρασίες την άνοιξη και το φθινόπωρο - συγκριτικά με την Ελλάδα - ευνοούν τη χρήση ενδυμάτων από δέρμα και γούνα στη Βουλγαρία κατά μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Η αγορά της Σόφιας διαθέτει καταστήματα με δερμάτινα ενδύματα και γουναρικά (εκ των οποίων ορισμένα ήδη πραγματοποιούν εισαγωγές από την Καστοριά) εγκατεστημένα σε βασικούς εμπορικούς δρόμους του κέντρου και κυρίως στην περιοχή πλησίον του πεζόδρομου της Βίτοσα. Καταστήματα με δερμάτινα ενδύματα και γούνες επίσης λειτουργούν σε ορισμένα εμπορικά κέντρα (malls). Σημειώνεται ότι τα τελευταία έτη τα malls έχουν κάνει ιδιαίτερα αισθητή την παρουσία τους στη βουλγαρική αγορά, ενώ αναμένεται στο άμεσο μέλλον να καταλάβουν ακόμα μεγαλύτερο κομμάτι της αγοράς, δεδομένου του ότι προσεχώς θα προστεθούν και άλλα δύο

στα ήδη υφιστάμενα στη Σόφια. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αγορά δερμάτινων ενδυμάτων και γούνας στη Βουλγαρία βλ. την έρευνα που εκπόνησε το Γραφείο μας στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://agora.mfa.gr/agora/images/docs/radCA51EAGORA%20DERMATINWN%20ENDYMATWN%20&%20%20GOUNAS%20STH%20BULGARIA.pdf>.

◇◇◇◇

IV. ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΕΚΘΕΣΕΙΣ

– INTERFOOD & DRINK (Inter Expo Center, Σόφια 6–9.11.2013)

Η Διεθνής Έκθεση INTERFOOD & DRINK θα πραγματοποιηθεί στη Σόφια στις 6 – 9 Νοεμβρίου 2013. Υπενθυμίζεται ότι στην αντίστοιχη έκθεση του 2012, ο Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου – ΟΠΕ είχε συμμετάσχει με περίπτερο αφιερωμένο στην προβολή φρέσκων προϊόντων θαλασσοκαλλιέργειας (τσιπούρα, λαβράκι κ.ά.) και κατεψυγμένων αλιευμάτων (γλώσσα, χταπόδι, γαρίδες κ.ά.). Στο πλαίσιο δε της ως άνω συμμετοχής του ΟΠΕ, το Γραφείο Οικονομικών Εμπορικών Υποθέσεων της Ελληνικής Πρεσβείας στη Σόφια είχε αναλάβει την υποστήριξη δύο εκδηλώσεων γευσιγνωσίας στο χώρο του περιπτερού με στόχο την προβολή των ως άνω ελληνικών προϊόντων και τη διευκόλυνση πραγματοποίησης επαφών (networking) με τον επιχειρηματικό κόσμο της Βουλγαρίας. Η INTERFOOD & DRINK έχει περιληφθεί και στο εφετινό εκθεσιακό πρόγραμμα του ΟΠΕ και ήδη προγραμματίζεται τον ερχόμενο Νοέμβριο η εθνική συμμετοχή (με έμφαση και πάλι στα προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας).

Εκτός από την ελληνική συμμετοχή, στην εφετινή INTERFOOD & DRINK, έχει ανακοινωθεί η συλλογική εθνική συμμετοχή ιταλικών και ουγγρικών εταιρειών, ενώ θα διεξαχθεί και ουγγρο-βουλγαρικό επιχειρηματικό συνέδριο. Για τα υγιεινά και τα βιολογικά προϊόντα προγραμματίζονται οι παράλληλες εκθέσεις/συνέδρια BIO-ZONE και ZONE “Diet & Fitness”. Επίσης, διεξάγονται, παράλληλα, οι εξειδικευμένες εκθέσεις MEATMANIA, WORLD OF MILK, BULPEK (αρτοποιασκευάσματα και σχετικός εξοπλισμός), SALON DE VIN και SIHRE (εξοπλισμός ξενοδοχείων και εστιατορίων). Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθυνθούν στην διοργανώτρια εταιρία:

Bulgarreklama Agency

Τηλ.: 00358 2 9655 220

Fax: 00359 2 9655 231

E-mail: bul-reklama@iec.bg

Web: <http://iec.bg/en/event/66/interfood-drink>

◇◇◇◇

VI. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΝΕΑ – ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ *

– Διαδικτυακός κόμβος All4Greece.com

Σύμφωνα με ανακοίνωση της ομάδας του νέου διαδικτυακού κόμβου All4Greece.com, ο εν λόγω κόμβος δημιουργήθηκε με την υποστήριξη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, υπό την αιγίδα της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος, με στόχο την προώθηση της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας. Στην ιστοσελίδα www.all4greece.com προβάλλονται δωρεάν ανά κλάδο και κατηγορία προϊόντος οι ελληνικές επιχειρήσεις και τα προϊόντα τους, με σκοπό την αύξηση των ελληνικών εξαγωγών, καθώς παρέχεται η δυνατότητα στις ξένες επιχειρήσεις να έρθουν σε άμεση επαφή με τις καταχωρημένες στο portal ελληνικές εταιρείες. Επιπρόσθετα, το εν λόγω portal παρέχει ενημέρωση αναφορικά με επενδύσεις (ΕΣΠΑ, Επενδυτικός Νόμος, κ.α.), πληροφόρηση για αγορές-στόχους του εξωτερικού (π.χ. κλαδικές μελέτες Γραφείων ΟΕΥ) και υποστηρικτικές υπηρεσίες στο επίπεδο του επιχειρησιακού σχεδιασμού (π.χ. απόκτηση πιστοποιητικών διαχείρισης ποιότητας ISO, HACCP κλπ, κατασκευή ιστοσελίδων κ.ο.κ.). Για περισσότερες πληροφορίες βλ. και ιστοσελίδα www.all4greece.com.

Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις μπορούν, κατόπιν εγγραφής τους στο newsletter της ιστοσελίδας AGORA του Υπουργείου Εξωτερικών, να λαμβάνουν μέσω e-mail εξατομικευμένη οικονομική πληροφόρηση σχετικά με χώρες και κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών επιλογής τους, με τη συχνότητα που επιθυμούν (ημερήσια, εβδομαδιαία, μηνιαία). Για εγγραφή μπορούν να επισκέπτονται το σύνδεσμο:

<http://agora.mfa.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=23&url=%2Ffrontoffice%2Fportal.asp%3Fcpage%3DNODE%26cnode%3D63>

Πληροφόρηση σχετικά με την πορεία της βουλγαρικής οικονομίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις μπορούν ειδικότερα να αντλούν από την ιστοσελίδα του Γραφείου ΟΕΥ Σόφιας: <http://agora.mfa.gr/bg60>

* Το Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων της Πρεσβείας της Ελλάδος στη Σόφια ενημερώνει τις ενδιαφερόμενες ελληνικές επιχειρήσεις ότι μπορούν να προβάλλουν δωρεάν τη δραστηριότητά τους στη βουλγαρική αγορά μέσω του παρόντος Ενημερωτικού Δελτίου. Σχετικές ανακοινώσεις και δελτία τύπου προς δημοσίευση (με ενημερωτικό και όχι διαφημιστικό χαρακτήρα) μπορούν να αποστέλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: economy@grembassysofia.org με την ένδειξη «Για το Ενημερωτικό Δελτίο».